

**INTERFERENSI FONETIS BAHASA JAWA
TERHADAP BAHASA PRANCIS PADA MAHASISWA
SEMESTER II TAHUN AKADEMIK 2013/2014
PROGRAM STUDI BAHASA DAN SASTRA PRANCIS
UNIVERSITAS BRAWIJAYA**

SKRIPSI

**OLEH:
PUTRI WAHYUNI
NIM. 105110304111001**

**PROGRAM STUDI BAHASA DAN SASTRA PRANCIS
JURUSAN BAHASA DAN SASTRA
FAKULTAS ILMU BUDAYA
UNIVERSITAS BRAWIJAYA
2014**

ABSTRAK

Wahyuni, Putri. 2014. **Interferensi Fonetis Bahasa Jawa terhadap Bahasa Prancis pada Mahasiswa Semester II Tahun Akademik 2013/2014 Program Studi Bahasa dan Sastra Prancis Universitas Brawijaya.** Program Studi Bahasa dan Sastra Prancis, Universitas Brawijaya.

Pembimbing: (I) Ika Nurhayani (II) Elga Ahmad Prayoga

Kata Kunci : interferensi, fonetik, bunyi bahasa, interferensi fonetis

Dalam proses pembelajaran bahasa asing, sering terjadi percampuran antara bahasa asli pembelajar dengan bahasa asing yang dipelajari. Hal ini pada akhirnya menyebabkan kemungkinan adanya interferensi bahasa. Interferensi dapat terjadi pada berbagai satuan bahasa. Salah satunya adalah pada fonetik. Ilmu fonetik mempelajari bagaimana bunyi bahasa itu diucapkan. Pembelajar bahasa asing sering mengalami interferensi fonetis dari bahasa ibunya seperti bahasa Jawa. Oleh karena itu, penelitian ini bertujuan untuk (1) mengetahui bentuk-bentuk interferensi fonetis bahasa Jawa sebagai bahasa ibu terhadap bahasa Prancis pada mahasiswa semester II tahun akademik 2013/2014 Program Studi Bahasa dan Sastra Prancis Universitas Brawijaya dan (2) mengetahui faktor-faktor penyebab terjadinya interferensi fonetis tersebut.

Penelitian ini menggunakan metode kualitatif dengan analisis secara deskriptif untuk membuat gambaran secara sistematis serta untuk memaparkan informasi yang berhubungan dengan data yang diteliti secara mendalam.

Hasil penelitian menunjukkan bahwa interferensi bahasa Jawa terhadap bahasa Prancis yang terjadi berwujud peralihan dari satu bunyi ke bunyi yang lain. Perubahan bunyi yang terjadi masih sesuai dengan kelas natural bunyi asal dan/atau tidak sesuai dengan kelas natural bunyi asal, tetapi mendekati bunyi asal itu. Adapun faktor-faktor penyebab interferensi tersebut antara lain; responden yang memiliki kemampuan berbahasa yang majemuk, penggunaan bahasa Jawa yang lebih dominan dibandingkan dengan bahasa Prancis, serta kurangnya kemampuan responden dalam menguasai sistem ortografi bahasa Prancis.

Peneliti selanjutnya, disarankan untuk meneliti lebih dalam mengenai sejauh mana tingkat interferensi bahasa yang terjadi dari berbagai cabang ilmu lain seperti morfologi atau sintaksis, dan dapat menggunakan bahasa daerah lain selain bahasa Jawa sebagai bahasa ibu pembelajar.

EXTRAIT

Wahyuni, Putri. 2014. **L'ingérence phonétique javanaise pour français chez les étudiants de IIème semestre année universitaire 2013/2014 du Département de Langue et de Littérature Françaises de l'Université Brawijaya.** Le Département de Langue et de Littérature Françaises de l'Université Brawijaya

Superviseurs: (I) Ika Nurhayani (II) Elga Ahmad Prayoga

Mots-clé: ingérence, phonétique, son de la langue, ingérence phonétique

Dans le processus d'apprentissage d'une langue étrangère, il y a souvent la confusion entre la langue maternelle de l'apprenant et la langue étrangère qui est apprise. Donc, cela provoque la possibilité sur l'ingérence de langue. L'ingérence se produit dans divers domaines de la langue. L'un est la phonétique. Dans la phonétique, on apprend comment à prononcer le son de la langue. Les apprenants de la langue étrangère ont souvent l'ingérence phonétique de la langue maternelle comme le javanais. Ainsi, cette recherche a pour but de (1) savoir comment les formes d'ingérence phonétique du javanais comme langue maternelle, pour le français chez les étudiants du IIème semestre de l'année scolaire 2013/2014 du Département de Langue et de Littérature Françaises de l'Université Brawijaya et (2) connaître les facteurs qui provoquent cette ingérence phonétique.

Cette recherche utilise la méthode descriptive qualitative et analytique de façon représentative pour décrire systématiquement une multitude d'informations reliées à la source qui a été examinée.

Les résultats de l'analyse montrent que la forme de l'ingérence phonétique javanaise pour le français est la transition du son à l'autre son. Cette transition est encore accordée avec la classe naturelle du son original et n'est pas accordée avec la classe naturelle du son original, mais elle se rapproche du son original. Les facteurs qui provoquent cette ingérence sont : les participants ont la compétence de parole qui est variée, l'utilisation du javanais qui est plus dominante que le français, et incapacité de participants à comprendre le système de l'orthographe de la langue française

Pour des futurs chercheurs, on suggère d'approfondir la recherche sur le niveau de la langue de l'autre science, comme la morphologie ou la syntaxe d'ingérence en utilisant l'autre langue maternelle que le javanais.

DAFTAR PUSTAKA

- Arikunto, Suharsimi. (2006). *Prosedur Penelitian Suatu Pendekatan Praktik*. Jakarta: Rineka Cipta.
- Chaer, Abdul., & Agustina, Leoni. (2010). *Sosiolinguistik : Perkenalan Awal*. Jakarta: Rineka Cipta.
- Chaer, Abdul. (2007). *Linguistik umum*. Jakarta: Rineka Cipta.
- Crowley, Terry. (1992). *An Introduction to Historical Linguistics*. Melbourne, Oxford, New York: Oxford University Press.
- Febiano, Reynaldo. (2008). Analisis Kesalahan Pelafalan Bunyi Shi, Tsu, dan Zu dalam Bahasa Jepang pada Mahasiswa Sastra Jepang Semester Delapan Tahun 2008 Universitas Bina Nusantara. Jakarta. Diakses pada tanggal tgl 12 November 2014 dari <http://core.kmi.open.ac.uk/download/pdf/11508598.pdf>.
- French Pronunciation Charts. Diakses pada tanggal 11 Maret 2014 dari www.ipasource.com/extras/diction/French%20Charts.pdf.
- H.P, Ahmad., & Abdullah, Alek. (2012). *Linguistik Umum*. Jakarta: Erlangga.
- Huda, Nuril., A.R, Taryono., & Saliwangi, Bassenang. (1981). *Interferensi Gramatikal Bahasa Madura terhadap Bahasa Indonesia Tulis Murid Kelas VI Sekolah Dasar Jawa Timur*. Jakarta: Pusat Pembinaan dan Pengembangan Bahasa Departemen Pendidikan dan Kebudayaan.
- Joel, Christian Ekaputra. (2013). Analisis Kesalahan Penggunaan Adjektiva Kualitatif Bahasa Prancis: Studi Kasus pada Mahasiswa Semester V Tahun Akademik 2010/2011 Program Studi Bahasa dan Sastra Prancis Universitas Brawijaya. Skripsi, tidak diterbitkan. Malang. Universitas Brawijaya
- Kamus Besar Bahasa Indonesia (KBBI). Diakses pada tanggal 24 November 2014 dari <http://kbbi.web.id/ortografi>
- Kountur, Ronny. (2004). *Metode Penelitian, Untuk Penulisan Skripsi dan Tesis*. Jakarta: PPM.
- Kulsum, Siti. (2013). PGSD Bahasa. Diakses pada tanggal 18 Maret 2014 dari <http://sitikulsum056.blogspot.com/2013/11/fonetik.html>

- Ladefoged, Peter. Tanpa tahun. *A course in phonetics*. Los Angeles: Harcourt Brace Jovanovich.
- Litosseliti, Lia. (2010). *Research methods in linguistics*. London: Continuum.
- Marsono. (2013). *Fonetik*. Yogyakarta. Gadjah Mada University Press.
- Masyhuri & Zainuddin, M. (2008). *Metodologi penelitian pendekatan praktis dan aplikatif*. Bandung: PT Refika Aditama.
- Moleong, Lexy J. (2012). *Metodologi Penelitian Kualitatif*. Bandung: PT Remaja Rosdakarya.
- Mutiarsih, Yuliarti. (2012). *Interferensi Sistem Bunyi Bahasa Ibu dalam Pemerolehan Belajar Bahasa Prancis*. Diakses pada tanggal 25 April 2013 melalui <http://ebookbrowse.com/makalah-sistem-bunyi-pdf-d326219187>.
- Mutiarsih, Yuliarti., Broto, Dwi Dahyani A.S., & Rakhmat, Soeprpto. (2012). *Pengembangan Model Artikulatoris untuk Meningkatkan Kemampuan Berbicara Bahasa Perancis Siswa SMA dan SMK di Kota dan Kabupaten Bandung*. Diakses pada tanggal 1 April 2014 dari http://file.upi.edu/Direktori/FPBS/JUR._PEND._BAHASA_PERANCIS/196107231986012-YULIARTI_MUTIARSIH/LAPORAN_PENELITIAN/LAP_PNLT_TH_I_HIBAH_2008/5._Jurnal-jurnal_indonesia.pdf.
- Ndraha, Taliziduhu. (1981). *Research : Teori, Metodologi, Administrasi*. Jakarta: PT. Bina Aksara
- O'Grady, William., Archibald, John., Aronoff, Mark., & Rees-Miller, Janie. (2010). *Contemporary Linguistics, An Introduction*. United States of America: Library of Congress.
- Palacios, Jime. Tanpa tahun. *Rhotics Ready: Getting a Handle on the Consonant "r"*. Diakses pada tanggal 10 Desember 2014 dari <http://www.omniglot.com/language/articles/rhotics.htm>
- Ricko. (2013). *Alat Ucap Manusia*. Diakses pada tanggal 18 Maret 2014 dari <http://www.docstoc.com/myoffice/recommendations?docId=155884308&download=1>.
- Ruriana, Puspa., Nurul A, Iqbal., & Pamungkas, Sri. (2014). *Interferensi & Integrasi Bahasa*. Diakses pada tanggal 15 des 2014 dari

<http://pusatbahasaalazhar.wordpress.com/hakikat-hakiki-kemerdekaan/interferensi-dan-integrasi/>

Sugiyono. (2011). *Metode Penelitian Kuantitatif Kualitatif, dan R & D*. Bandung: Alfabeta

Sumarsono, M. Sonny. (2004). *Metode Riset, Sumber Daya Manusia*. Yogyakarta: Graha Ilmu.

Verhaar, J.W.M. (2012). *Asas-asas linguistik umum*. Yogyakarta: Gadjah Mada University Press.

Widi, Restu Kartiko. (2010). *Asas Metode Penelitian, Sebuah Pengenalan dan Penuntun Langkah Pelaksanaan Penelitian*. Yogyakarta: Graha Ilmu.